Aº. 1829. No. 4.

# ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 10 Januarij.

## ODESSA, den 20sten December.

Na eenige dagen vrij hevige koude, veranderde eergisteren nacht de wind en wij hebben op nieuw zacht weder. De verzending van levensmiddelen te water voor de armee is geen oogenblik gestoord geworden, en eergisteren gingen 15 volle schepen van hier naar Varna onder zeil.

— Uit Jassij schrijft men: « Sedert het Russische hoofdkwartier zich alhier bevindt, bespeurt men overal de grootste bedrijvigheid. De handel is weder levendig geworden, en dagelijks komen er vele waren aan, die spoedig en voordeelig aan den man gebragt worden. Op de gevoelige koude, die wij in de vorige maand hadden, is eene verandering van weder gevolgd, welke de gemeenschap bevordert. De voor de armee bestemde transporten van levensmiddelen komen dagelijks te Varna aan.

— Een berigt uit Kertsch, van den 23sten November, behelst het volgende:

« In onze zuidelijke streken is de herfst gewoonlijk het aangenaamste jaargetijde en duurt tot het einde van November. Ditmaal echter maakt hij eene uitzondering, daar het sedert langen tijd geen zoo onaangenaam weder is geweest, als in dit jaar. De evennachts-stormen en stortregens begonnen reeds den 26sten Augustus, en sedert hebben wij geen drie dagen achtereen fraai weder gehad. In dezen oogenblik is alles met sneeuw bedekt.»

## PARYS, den 5den Januarij.

De heer *Cottu*, raadsheer in het koninklijke geregtshof te Parijs, die bij de laatste algemeene verkiezingen voor de kamer der afgevaardigden zich als een voorstander der liberale gevoelens voordeed, doch, tegen zijne verwachting, niet tot lid der kamer benoemd werd, is sedert openlijk als een ultra-roijalist opgetreden en voert thans in geschriften eenen hevigen oorlog tegen de liberalen, wier einddoel, volgens hem, geen anders is dan den Koning van den troon te stooten en eene republiek op te rigten. Een begin van uitvoering van dit plan der liberalen zal in de aanstaande sessie zijn: het ministerie te noodzaken om de kamer te ontbinden, om daarna het ministerie zelve omver te werpen, en in eene nieuwe kamer, met een nieuw ministerie naar hunnen smaak, aan de verdere volvoering van hun plan te arbeiden. De liberale dagbladen vermaken zich met den heer *Cottu*, die, volgens hen, Frankrijk volstrekt op den rand des afgronds wil hebben, alleen omdat men hem geen lid van de kamer gemaakt heeft, en mogelijk met zijn tegenwoordig geschrijf, waarin hij zich als een kampvechter voor het Koningdom voordoet, geen ander oogmerk heeft, dan zich eenen adellijken of ridderlijken titel te verwerven.

— De regtbank van eersten aanleg te Parijs heeft vier en veertig ingezetenen van eene gemeente tot schadevergoeding veroordeeld, omdat zij, in een verzoekschrift aan de kamer der afgevaardigden, den maire en adjunct-maire van hunne gemeente openlijk hebben gehoond door betichtingen, welke het privaat leven dezer ambtenaren betroffen.

— Het dagblad van Rouaan meldt, dat langs eenige huizen dier stad collecten geschieden, om een klooster van trappisten op te rigten.

— Een der dagbladen behelst eenige stalen van de handelwijze van sommige jonge priesters in de dorps-gemeenten. Te Arpajon is de schoolmeester door bewerking van den pastoor afgezet geworden en het onderwijs aan de kruisbroeders opgedragen. Sommige ouders wilden deze niet tot leermeesters voor hunne kinderen hebben; doch hun werd daarop door den pastoor aangezegd, dat hunne kinderen niet tot de eerste communie zouden toegelaten worden, wanneer zij elders dan bij de kruisbroeders onderwezen wierden. In een dorp van het departement der Yonne maakt de pastoor, volgens berigt van den maire, allerlei onkosten voor rekening der gemeente, en als hem daaromtrent aanmerkingen worden gemaakt, geeft hij te kennen dat hij zich om niemand in de gemeente bekreunt. Hij ontziet zich zelfs niet, den maire en andere ingezetenen, die hem mishagen, openlijk in de kerk ten toon te stellen, en staakt daartoe somwijlen zijne gewone dienst, wanneer zij tusschentijds binnenkomen. Allerlei scheldnamen mengt hij in zijne sermoenen tegen zoodanigen zijner parochianen, noemt sommigen dieven en roept de wraak des hemels over hen in. Een ander priester, te Neufschateau, zeide den 24sten November, in zijne preek, dat alle standen van zijne gemeente diep bedorven waren, dat hij in elk huisgezin een godverloochenaar kon aanwijzen, en eindigde met een ontzettend tafereel van de hel op te hangen, waarheen elkeen zou varen die voortging met de liberale dagbladen te lezen.

— Men heeft een middel uitgevonden, om de telegrafen ook des nachts te kunnen gebruiken. Onderscheidene lichten worden zoo aangebragt, dat zij de teekens zigtbaar maken. Den 29sten December is er te Toulon de proef van genomen, en men verzekert, dat zij volkomen gelukt is.

### Van den 6den Januarij.

De berigten van het overlijden van don *Miguel* hebben zich niet bevestigd. Integendeel is er, volgens de Courant van Lissabon van den 24sten December, den 22sten receptie ten hove geweest ter gelegenheid van het herstel van don *Miguel*.

## BRUSSEL, den 7den Januarij.

Iedereen verlangt met regt, dat de zaak van de heeren *Coume* en *de Knijff* spoedig opgehelderd worde. Er is waarlijk iets zoo schandelijks in die logenachtige aangifte, indien zij door het hoofd der politie tegen een rustig burger is bewerkt, dat het stilzwijgen, hetwelk men in deze zaak zou willen bewaren, door niets zou verschoond worden. De heer *de Knijff* heeft, zegt men, den heer *Coume* wegens laster aangeklaagd. De heer *Coume*, van zijnen kant, is ons komen verhalen, dat gisteren twee agenten der politie bij hem huiszoeking hebben gedaan; dat zij hem niets gevraagd, maar zijne papieren doorzocht hebben; dat hij, *Coume*, zich hiertegen verzet hebbende, de agenten hem te kennen gaven, dat zij op order van den regter van instructie handelden. De heer *Coume* zegt de reden van dit bezoek niet te weten; doch dat de heer *de Knijff* hem te zeer in opspraak heeft gebragt, dan dat er niet noodwendig kategorische verklaringen zouden moeten volgen.

(*Cour. des Païs-Bas.*)

— In de vergadering van de koninklijke maatschappij van nationale taal- en letterkunde *Concordia*, te Brussel, van den 10den December l. l., is voorgelezen eene ingezondene verhandeling van den heer van der *Palm*, hoogleeraar te Leijden: *over eenige kenmerken en vereischten der eenvoudigheid van stijl, opgehelderd door de Eucuba van Euripedes.* Dit stuk is met groote belangstelling aangehoord en met geestdrift toegejuicht.

In de vergadering derzelfde maatschappij van den 31sten December, is eene merkwaardige verhandeling van den heer abt *van Geel* voorgelezen ten betooge: *dat het onderwijs het geschiktste middel is om het geluk des volks te bevorderen.* Deze verhandeling is mede zeer toegejuicht.

## AMSTERDAM, den 4den Januarij.

Te Amsterdam zijn in 1828 uit zee aangekomen 2132 schepen, waaronder 9 van Alexandrie, 6 van Baltimore, 20 van Batavia, Sourabaja, Samarang en Padang, 2 van Bengalen en Mauritius, 3 van Berbice, 3 van Boston, 4 van China, 4 van Charlestown, 4 van Curaçao, St. Martin en St. Eustatius, 6 van Demerarij, 1 van St. Domingo, 3 van Fernambuck, 2 van Georgetown, 6 van Havana, 1 van St. Jago de Cuba, 1 van Macaïo in Brazilie, 6 van New-Orleans, 8 van New-York, 1 van Savannah, 64 van Suriname en Nickerie en 2 van St. Thomas.

In de Maas en Goeree zijn er 2085 ingekomen en 2097 uitgezeild, behalve de Vischhoekers, Jagers, Haringbuizen en Schepen, die van Rotterdam, Dordrecht, Schiedam, enz. langs de Zeeuwsche Stroomen zijn ingekomen of uitgezeild, of die binnendoor, langs de Wadden, van Hamburg, Bremen, enz. zijn gearriveerd of derwaarts vertrokken.

In Schiedam zijn uit zee aangekomen 263 schepen, als, 108 van Rige, 53 van Libau, 16 van Pernau, 86 van Reval, Arensburg, Memel en andere steden, met welke, als ook met enkele van Braband, Groningen en andere districten van ons koningrijk, zijn aangebragt 28069 lasten granen, waaronder 17189 lasten rogge, en 10001 lasten gerst; zijnde 55 schepen en 2831 lasten graan meer dan in 1827.

Te Antwerpen zijn aangekomen 955 schepen, waaronder 462 Nationale, 181 Engelsche, 73 Amerikaansche en 42 Fransche schepen.

## ARNHEM, den 9den Januarij.

In den namiddag van den 6den dezer, is het huis van *Johannes Bekker*, arbeider te Slijk-Ewijk, afgebrand. Alleen het vee heeft men kunnen redden; de geheele inboedel, eene aanzienlijke hoeveelheid ongedorschte tarwe en hooi, 8000 pond dakschoven en een veertigtal bijenstokken zijn eene prooi der vlammen geworden.

— In de gemeente Opijnen is eene ziekte onder de schapen ontstaan, waardoor er reeds een dertigtal zijn weggenomen.

# Mengelwerk.

## DRIE ARTIKELS OVER DE MINISTERIELE VERANTWOORDELYKHEID.

### No. 3.

Zonder ministeriele verantwoordelijkheid is het despotismus even, als in het midden der grondwet, opgerigt, ja wettig ingevoerd. Want het bevel waarop zich de ministers alsdan beroepen kunnen, vermag geene tegenspraak te lijden, en doet alles in eerbied voor zich buigen. Het zij dit bevel of die wil met de grondwet overeen is te brengen, dan niet; het is genoeg, dat zij kennelijk zijn geworden, om gehoorzaamheid te kunnen verwachten. De natie kan geenszins met den Koning zelven gaan twisten over zijne getrouwheid aan de gevestigde instellingen van staat en zoo hij buiten de palen van deszelfs magt mogt zijn getreden, hem den juisten omtrek derzelve afschetsen en daar in doen terugkeeren. Werd er tot zoodanige teregtwijzing de toevlugt genomen, zoo zouden de zedelijke banden, die den souverein en het volk aan een hechten verbroken worden, en een staat van geweld of oproer daargesteld zijn. Om tegen dit ongeluk gewaarborgd te wezen, en de vrijheid der natie in de daad door de vastheid van hare instellingen te doen bestaan, is de ministeriele verantwoordelijkheid door de meest verlichte staatsmannen als het doelmatigst middel geoordeeld, en ook daartoe volkomen geschikt bevonden. Zij maakt deze zedelijke banden, of de betrekkingen van Koning tot volk onverbrekelijk; zij laat al het misnoegen op de ministers neerkomen, en is een waarborg, om den wettig bestaanden regeringsvorm, te midden eener werkzame beweging en ontwikkeling der volkskrachten, vast en duurzaam te vestigen.

Maar zal de magt des Konings daardoor niet bepaald worden? Deze magt is omschreven in de grondwet, en heeft zoo wel hare grenzen als ieder andere. Onbepaald is dus dezelve niet. En wanneer zij derhalve, volgens die bepaling of omschrijving derzelve, wordt uitgeoefend, kan men niet zeggen, dat de Vorst in zijne regten bepaald of verkort wordt. Een verantwoordelijk ministerie bedoelt niets anders, dan om te waken, dat deze magt binnen den beschreven kring blijft. Zal men zeggen, dat een vrederegter of eene regtbank in de vrije uitoefening van derzelver werkzaamheden belemmerd worden, omdat er eene andere magt is, die waakt, dat de grenzen van elks regtsgebied niet overschreden worden? Of kunnen gedeputeerde staten gezegd worden, in de uitoefening der aan dezelve toegekende regten verkort te worden, omdat er eene magt is, die waakt, dat zij niet meer, dan wettig is, onder hunne bevoegdheid betrekken.

En is het wel in iemand opgekomen, te denken, dat de Staten-Generaal, in den omvang van derzelver vermogen, afbreuk wordt gedaan, wijl er insgelijks eene magt is die waakt, dat zij niet buiten dien omvang treden?

En welke reden zou er dan zijn, om aan beperking of verkorting aan 's Konings magt te denken, wijl men het vereischte middel tracht aan te prijzen en te doen invoeren, ten einde dezelve, even als andere magten, binnen hare grenzen moge blijven. Eene uitoefening van magt, *volgens de wet*, blijft altijd eene uitoefening van magt; en het is kwade trouw of dwaling des verstands, te beweren, dat de magt des Konings zou worden te niet gedaan, wanneer een verantwoordelijk ministerie tegen hare overschrijding waakte.

Neemt deze tegenstandbiedende magt weg; — en de koninklijke magt zal de eenige in den staat zijn, die zich door geene andere bedwongen vindt, terwijl alle overige magten nogtans binnen den juisten kring van pligten en regten gehouden kunnen worden. Maakte derhalve de koninklijke magt eene uitzondering op deze alle, en bestond zij dus op zich zelve, zonder dat eenige andere magt haar weerhouden kon, — dan mogt men in waarheid zeggen, dat, zoo als wij bij den aanhef deden, het despotismus in het midden der grondwet was opgerigt.

Tot zoodanige gevolgtrekkingen leidt een verkeerd beginsel, en het doet ieder onpartijdig beschouwer opmerken, dat anders goede instellingen niet meer dan eene schaduw van vrijheid zullen daarstellen, als men aan dezelve het hoofdfondament, waarop zij steunen, poogt te ontrukken.

Het overwigt van een ministerie, dat zich sterk gevoelt door de bewustheid van zijne verantwoordelijkheid, wordt door de voorstanders der alleenheersching als verderfelijk en vernederend voor den Vorst afgeschetst, zoodanig zelf, dat deze tot een automaat of werktuig zou verlaagd worden. Maar begrijpen zij dan niet, dat de ministers, zonder deszelfs medewerking en toestemming, niets vermogen; dat hij hen ieder oogenblik kan wegzenden en door anderen kan doen vervangen?

Zal de Monarch, zoo hij slechts zijne wettige en geen meer magt wil uitoefenen, niet steeds door dat vermogen, om zijne ministers te benoemen en te ontslaan naar welgevallen, menschen genoeg kunnen vinden, bereid, om als de uitvoerders van zijnen wil op te treden? Neen een werktuig, of zoo als sommige voorstanders van het despotismus het lomp genoeg genoemd hebben, eene gekleede pop, is de Vorst in geenen deele, die door een verantwoordelijk ministerie binnen de grenzen van deszelfs magt wordt gehouden. Zijn invloed zal in waarheid op zoodanig ministerie wel ruim zoo groot zijn, als eenige andere. En doet er zich een invloed op in den staat, die den invloed des Konings op het ministerie tracht te overwegen, dan zijn zijne wijsheid en zijn beleid daar, om den staat der zaken en omstandigheden te beproeven, om namelijk het verlangen der meerderheid van de volksvertegenwoordiging, (altijd vooronderstellende, dat de keuze voor laatstgemelde, wezenlijk vrij is geweest) te vernemen en te volgen. Dat verlangen tot maatstaf nemende, kan hij niet gezegd worden door een verantwoordelijk ministerie in onderwerping te worden gehouden. Want, zoo het gevoelen van hetzelve met de meerderheid der volksvertegenwoordiging strijdig was, zou de Vorst zoodanig ministerie slechts te ontbinden hebben, om zeker te zijn, van in een opvolgend geen tegenstand meer te zullen vinden.

Dergelijke redeneringen en beginselen worden nog veelal onder ons, vooral in noordelijke provincien, op zijn best voor goede theorien misschien, maar niet geschikt en passende voor *Nederland* aangemerkt! Zij liggen nogtans klaar genoeg in onze grondwet, zoo als wij vroeger aangetoond hebben. En in de daad, wanneer deze ministers erkent en tot onmiddelijke dienaren van den Koning maakt, als die in persoon onmogelijk de aan hem toegekende regten kan uitoefenen, — wanneer zij deze dienaren, bij pligtovertreding, strafschuldig en daarentegen den Koning als onschendbaar voorstelt, gelijk wij dit hebben trachten aan te toonen, — dan kunnen wij niet zeggen, dat die zelfde grondwet ons zonder waarborg heeft gelaten.

*RÉPONSE AUX HOMMES ÉGARÉS DE MA PATRIE; par* J. WAP, *professeur de littérature à l'Académie Militaire de* Bréda.

Dit weinig beteekenend geschrift van een niets beteekenend schrijver, die vuur en water in dezelfde hand houdt, is in November 1828 te *Brussel* in het licht verschenen, met oogmerk om bij de ministers een plasdankje te verdienen, en *zekere grondige vermoedens*, waaronder de schrijver gedrukt ging, af te wenden. Zoo plaatst de voorzigtige mensch eenen afleider op zijn huis, als zich donderwolken in de verte zamenpakken; wee echter hem, zoo de afleider niet goed is ingerigt, want dan trekt hij de donderbui aan en vermeerdert het gevaar in stede van zulks te verminderen.

WAP schrijft zich hier *J*, elders vindt men hem *J. J. F.* genoemd; nog meer werkt hij *anoniem*. Hij is dus niet ongelijk aan den kameleon, die ieder oogenblik van gedaante verwisselt; wie er nog aan twijfelen moge, vergelijke, om van niets anders te gewagen, zijne lofrede op BALTHAZAR GERAERDS, in den *Argus*, en deze ministeriele boetpredikatie op bladz. 43. — WAP noemt zich *professeur*; nu, in zoo verre hij dit in de Fransche beteekenis des woords doet, hebben wij er den vrede mede; men ziet wel op de kermissen onzer hoogvliegende dagen: *Académies d'Acrobates, de chiens dressés*, enz. enz. en de eigenaars van de spellen noemen zich ook *professeurs.* — Maar *hoogleeraar*, in de oude, echte en in onzen tijd nog bestaande beteekenis, is WAP niet: men zie slechts het organieke besluit van de militaire academie te *Breda*.

Het geheele geschrijf bevat niets *nieuws;* niets dat niet honderd maal beter gezegd is; niets dat eenigermate dienen kan, om *vrede* en *eensgezindheid* te bevorderen; — neen, het tegendeel is waar; dit boekje is, zoo als de meeste dergelijke *vlugschriftjes*, een zeer geschikt middel om hen, die anders denken, dan de heer WAP zich hier *voordoet*, te verbitteren, en alzoo de wonden, door onvoorzigtigheid gescheurd, door kwaadwilligheid opgereten en door eigenwaan aansteekend gemaakt, meer en meer ongeneeslijk en bederfelijk te maken.

Het lust ons niet om dit gewawel uiteen te zetten, en om er den geest van te doen kennen is onmogelijk. Waarom? wel, omdat er geen *geest* in is.

De strekking, (hoe ook het produkt met een ministerieel staatsie-kleed overdekt moge zijn) is blijkbaar uit bladzijde 9, waar men artikelen uit den *Courrier des Pays-Bas*, waarvan de schrijvers niet vervolgd zijn, opwarmt; — iemand, die werkelijk zoodanige artikels afkeurt, herdrukt ze niet noodeloos, gelijk hier geschiedt is; en daarom onthouden wij ons van ze hier te vertolken. — WAP! eilieve zeg gij ons eens wat nut het stichten kon dit te doen? was het om het vergif er in verspreid, het zelfde vergif, dat in de Apologie van BALTHAZAR GERAERDS is opgesloten, verder in te enten? of was het om de aandacht der justitie op de schrijvers dier artikelen te vestigen, en dus voor *verklikker* te spelen? Wij beslissen niet wat het verachtelijkste zoude wezen.

« Die de losbandigheid van de drukpers wil, zonder eenigen breidel, « is een slecht burger, een slecht onderdaan, een vijand van de vrijheid « der drukpers: » zegt WAP, bladzijde 15. — Maar hij gelieve ons te antwoorden op het geene losbandigheid was, — het *Nieskruid* te laten drukken? of het verguizen van een braaf, achtingswaardig en verdienstelijk huisvader niet het grootste misdrijf is, dat men van de drukpers

maken kan? en welken naam dus hij verdient, die dat eerroovend libel in de wereld geschopt heeft?

Op bladzijde 27 vaart WAP met vuur tegen de Jezuiten uit, niet ongelijk aan zoodanige menschen, die, om te bedekken dat zij aan deze of gene daad schuldig zijn, zich haasten om er in het publiek met afkeuring van te spreken. Nu, ieder DIE DEN SCHRYVER KENT en dit gelezen heeft, zal hem volmondig toestemmen « *dat er nog Jezuiten in Nederland zijn, en dat het eene beklagenswaardige zwakheid zoude zijn het onderwijs der jeugd hun langer toe te vertrouwen.*»

Wij eindigen met eenige woorden uit dit geschrift, welke door de uitgave van hetzelve op nieuw overtuigend bewezen zijn, en die de zeer jeugdige WAP zich zelven dagelijks behoorde voor te preken: « *Ce n'est point au sortir des rangs de l'école que l'on peut, sans ridicule, s'aviser de régenter les peuples et les rois.*»

2 Januarij 1829. X. Y. Z.

---

*Aan de Redactie.*

Met belangstelling zag ik in uwe Courant van 18 November ll. No 138, het verslag der proefneming met het stoomschip: *de Atlas*, en kan niet ontveinzen, dat ik volkomen deel in het gevoelen van deszelfs opsteller, dat de aanbouw van zulk een kolossaal gevaarte met regt onder de belangwekkende ondernemingen van *onzen tijd* mag gerekend worden. Het lijdt voorzeker geen' twijfel, dat wij, in sommige opzigten, boven onze voorvaderen, in het vak van nijverheid en wetenschappelijke onderzoekingen, verheven, en den lof van meerdere kunstbeschaving aan onze eeuw verschuldigd zijn; maar het is ook evenzeer buiten kijf, dat het daarstellen van groote en belangrijke ondernemingen bij onze voorvaderen mede niet zelden de bewondering van tijdgenoot en nakomeling hebben opgewekt en wij nog dikwijls verbaasd moeten staan over hunne kolossale plannen. Ten proeve hiervan, achtte ik het niet ongepast het onderstaande extract uit de Resolutiën van de heeren Staten van *Holland* en *Westvriesland*, in de vergadering van hun Edele Groot Mogenden genomen, eene plaats in uw geacht dagblad te doen beslaan, hetwelk mij toevallig, bij het doorbladeren van eenige oude Resolutiën onder de oogen kwam, en ons de mogelijkheid tot den aanbouw van *zes en dertig schepen van Oorlog* door *Holland* alleen, in den korten tijd van *twee* jaren, kenbaar maakt. Hetzelve luidt aldus:

*Saturdagh, den 20sten Januarij* 1680.

« De Raedt Pensionaris heeft ter Vergaderinge gherapporteert, dat de « Heeren haer Edele Groot Mog. Gecommitteerden in ghevolge ende tot « voldoeninge van derselver Resolutie Comissoriael van den derthienden « deser loopende maendt, hadden ge-examineert de consideratien bij de « Heeren Gedeputeerden der Stadt *Amsterdam* ghemoveert op den Staet « van Oorlogh, bij den Raedt van State voor desen loopenden jare sesthien-hondert tachtigh gheformeert; ende dat de ghemelte Heeren haer « Edel groot Mog. gecommitteerden van advise souden zijn, dat een aan« bouw van een en veertigh schepen van Oorloghe soude behooren te « werden gedaan, te weten, van thien schepen van 80 stucken, acht « schepen van 70 stucken, 8 schepen van 60 stucken en vijfthien schepen « van 50 stucken; dat de voorschreve vijfthien schepen van 50 stucken, vijf « schepen bij de respective collegien ter admiraliteijt selfs souden behooren « te werden aanghebouwt, ende dat den aenbouw van de andere soodanigh « soude behooren te werden gereguleert, dat daer van *achtien* schepen *in* « *dit loopende jaer*, ende ghelijke achtien in het *aenstaende* jaer soude be« hooren aenghebouwt te werden, te weten, *thien* van tachtigh stucken, « *acht* van 't seventigh stucken, *acht* van 't sestigh stucken ende *tien* « van vijftigh stucken; ende dat de Hollandtsche Raeden ende Ministers « in de Collegien ter Admiraliteijt binnen dese provincie residerende, her« waerdts behoorden te werden beschreven tegens Dingsdagh toekomende « ende veerthien dagen, die wesen sal den sesten van de aenstaende « maendt van Februarij, omme als dan met ende nevens de Heeren haer « Edele Groot Mog. Gecommitteerden in besoigne te treden soo over de « begrootinghe van de onkosten tot den voorschreven aenbouw gerequi« reert, de charter van de schepen die in dit aenstaende, ende die in « het volgende jaer aengebouwt souden behooren te werden, als noopen« de de verdeijlinge van de voorschreve schepen onder de respctive Col« legien ter Admiraliteit: Waar op ghedelibereert, ende bij de Leden « generalijck Copie van het voorschreve advis versocht zijnde, om de « intentie van de Heeren hare Principalen dien aangaande te verstaen, « is de finale Resolutie daer op te nemen uijtgestelt tot nader deliberatie.

PLAATSVULLING.

Wanneer men iemand ziet, die zich verhovaardigd op zijnen rang, kan men zich bijna voor overtuigd houden dat hij ver beneden denzelven is.

— De goede Koningen zijn slaven, en hunne onderdanen zijn vrije.

— De hovelingen roepen: *Geef! geef! zonder tellen.* In een constitutionneel land roept het volk: *Tel! tel!* wat wij u geven.

— Zich groot wanen, alleen door rang of rijkdom, is bijna hetzelfde als te gelooven, dat het voetstuk, waarop men een beeld plaatst, het beeld zelve is.

— De boomen geven ons schaduw in den zomer en bezorgen ons naderhand warmte in den winter; even zoo matigt de deugd het vuur onzer jeugdige jaren, en geeft ons vuur in den ouderdom.

Uit de portefeuille van Z. Y. X.

---

## GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 7den Januarij 1558 werd *Calais* door de *Franschen* belegerd en ingenomen.

Den 7den dito 1566 werd PIUS V tot 229sten paus van *Rome* benoemd.

Den 7den dito 1730 werd de predikant AL SMOUT, om zijne oproerige preken, uit *Amsterdam* verbannen, schoon de regering dier stad genoodzaakt was hem zijn traktement te laten behouden.

Den 8sten dito 1486 huwde HENDRIK I, Koning van *Engeland*, met ELIZABETH, Prinses van *York*.

Den 8sten dito 1745 werd het viervoudig verbond te *Warschau* gesloten.

Den 9den Januarij 1384 stierf LUDOVICUS MALEANUS, graaf van *Vlaanderen*, in een tweegevecht.

Den 9den dito 1793 kwam DUMOURIEZ in *Nederland*.

Den 9den dito 1812 ging *Terragona*, bij verdrag, aan de *Franschen* over.

Den 10den dito 68 nam GALBA, VIIde Romeinsche Keizer, PISO, eenen man van groote verdiensten, tot zijnen zoon aan, om dat hij vreesde, wegens zijn' gevorderden ouderdom, geene kinderen te zullen krijgen.

Den 10den dito 1276 stierf GREGORIUS X, 184ste paus van *Rome*.

Den 10den dito 1674 stierf JACOB DE WITT.

---

ARNHEM, den 7den Jannarij.

Gisteren is alhier, door het Gezelschap Hoogduitsche Operisten van Amsterdam, de vermaarde Opera *Tankred* van *Rossini*, en *de Kapelmeester van Venetie*, met algemeene toejuiching vertoond. Alhoewel dit Gezelschap door deszelfs harmonischen zang, sedert eene reeks van jaren, zich veel roem verworven heeft, zoo werden wij toch bij de uitvoering dezer Opera's ten aangenaamste verrast, zoo wel ten opzigte van het spel en den zang, als ook van den theateralen toestel. De Directie van dit Gezelschap heeft ook alle redenen om met het Arnhemsche Publiek tevreden te zijn, hetwelk deze eerste Representatie met een talrijk auditorium vereerd heeft. Met genoegen zien wij de Opera *Der Barbier von Sevilla*, mede van *Rossini*, op heden Zaturdag den 10den dezer aangekondigd, te gemoet. (*Medegedeeld.*)

---

ARNHEM, den 9den Jannarij

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 8 Jan. 1 El 6 Palm 5 Duim; gewassen 0 D., gevallen 10 D

Den 9. dito 1 El 5 Palm 5 Duim; gewassen 0 D., gevallen 10 D

---

OPERA TE *ARNHEM*.

Met permissie van de Wel Edel Achtbare Heeren Burgemeester en Wethouderen dezer Stad, zullen de Heeren

*J. H. DESSAUER* en *FRANSMAN*,

Het genoegen hebben te vertoonen:

Op heden *Zaturdag den 10den Januarij* 1829,

DER BARBIER VON SEVILLA,

Opera in 4 Bedrijven, muzijk van ROSSINI.

*Dingsdag, den 13den Januarij.*

DIE SCHöNE MULLERIN,

Opera in 3 Bedrijven, muzijk van PAISIELLO.

---

§ § § BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ARNHEM* maken bij deze, aan de EIGENAREN van GRAVEN, in dezer STADS GROOTE- of in de EVANGELISCH LUTHERSCHE KERK, bekend, dat, indien zij in evenredigheid van de grootte van derzelver vervallen Eigendommen in voorn. Kerken verlangen op de ALGEMEENE BEGRAAFPLAATS alhier, GRAVEN te erlangen, zij die tegen den bevoorregten prijs van vijf en twintig Gulden voor elk vak of onderdeel kunnen verkrijgen, mits zich binnen de drie eerste maanden van dit jaar ter Secretarie dezer Stad, met overlegging der Bewijzen van voorn. Eigendommen, schriftelijk vervoegende.

---

† † † BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ARNHEM*, maken bij deze aan de belanghebbenden bekend, dat bij de UITLOTING van EEN DUIZEND GULDEN, van dezer Stads gevestigde Schuld, over dezen jare getrokken is Nommer EEN HONDERD DRIE EN ZEVENTIG, waarvoor bij den Stedelijken Outvanger alhier, tegen overgifte der Uitgelootte Obligatie of Obligatien, gemelde Gelden kunnen outvangen worden.

---

† † † BURGEMEESTER en ASSESSOREN der GEMEENTE *APELDOORN* roepen bij deze op een ieder, welke mogt sustineren eigen GRAVEN te bezitten op de bestaande KERKHOVEN, in de Kerspelen *Apeldoorn* en *Beekbergen*, om de BEWYZEN van EIGENDOMS- of BEZITREGT voor den 15den Januarij eerstkomende, over te leggen, aan de deswege uit het Gemeente-Bestuur benoemde Commissie; met verdere te kennen geving, dat alle diegenen, welke nalatig mogten blijven, van hieraan te voldoen, zullen worden gehouden voor, vervallen te zijn van alle aanspraak tot eenige schadevergoeding op hunne gesustineerde Regten.

*Apeldoorn*, den 31sten December 1828.

Burgemeester en Assessoren voornd.,
A. MULLER TEN HOVE, *l. p.*

---

VRYWILLIGE VERKOOPING.

De Notaris Mr. *VAN HUGENPOTH*, te *Arnhem*, zal op Maandag den 12den Januarij 1829, 's voormiddags om 10 uren, in het Logement *het Hof van Berlijn*, te *Zevenaar*, publiek op hoogen doen inzetten en 14 dagen daarna, zijnde den 26sten dierzelfde maand, ter zelver plaats en uur, aan de meestbiedenden finaal verkoopen:

1o. Een HUIS, ERF en TUIN, met bijgehoorende SCHUUR, gequot. No. 39, staande en gelegen aan de groote markt te *Zevenaar*.

2o. Een DITO HUIS, staande mede aldaar gequot. No. 41.

3o. Een HUIS en TUIN, mede aldaar, gequot. No. 42.

4o. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen te *Zevenaar* in de kerkstraat tegen over den ingang van Mevrouw *Boemers* Erf.

5o. Twee naast elkander gelegen SCHUURTJES, in de Weverstraat aldaar, binnen een welker een woning gemaakt is.

6°. Een HUIS, SCHUUR en TUIN, staande en gelegen te *Zevenaar*, in de Didamsche straat op de hoek van de Slijkstraat.

7°. Eén stuk LAND en TUIN, gelegen onder de Gemeente van *Zevenaar*, even buiten de Didamsche poort, groot te zamen 1 Bunder en 70 Roeden.

8°. Eén stuk best BOUWLAND; *den Rugenmorgen*, ook wel *de Bergfreede of Bergkamp* genaamd, groot 56 Roeden en 77 Ellen, gelegen te *Zevenaar*, voor de Didamsche poort.

9°. Een stuk DITO, genaamd *den Kortemorgen*, groot ongeveer 71 Roeden, mede aldaar gelegen.

10°. Een stuk DITO, groot 42 Roeden en 75 Ellen, *Gennepskamp* genaamd, gelegen op de *Grietsche kamp*, even buiten de Grietsche poort, te *Zevenaar*.

11°. Een stuk DITO, de *Rootwilligen* genaamd, groot 2 Bunders en 13 Roeden, mede gelegen te *Zevenaar*.

12°. Eene HOFSTEDE, bestaande uit HUIS en ongeveer 71 Roeden LAND, gelegen aan den *Babberiksehen dijk* aldaar.

13°. Een HUIS, ERF en TUINTJE, met ACHTERHUIS en SCHUUR bezijden het Huis en verder GETIMMERTEN, staande en gelegen bij het dorp van *Duiven*, aan den Postweg nabij de Kerk, gequot. N°. 8, groot ongeveer 42 Roeden en 57 Ellen.

14°. Eene schoone WEIDE, *de Marienboomsche Weide* genaamd, groot 7 Bunders en 25 Roeden, gelegen onder *Duiven* aan de Woerdsche straat.

15°. Een stuk best BOUWLAND, *den Pruimeneter* genaamd, groot 1 Bunder en 26 Roeden, kennelijk gelegen onder *Duiven*, in het *Wellefelt* nevens de *Leigraaf*.

16°. Een stuk DITO DITO, *het Veldslag* genaamd, mede gelegen onder *Duiven*, aan de *Veldslagstraat*, groot 58 Roeden, benevens een daarmede vereenigd STUKJE LAND, *Botteland* genaamd, groot 40 Roeden.

17°. Een stuk DITO DITO, *Verhoevens Veldslag* genaamd, mede onder *Duiven* gelegen, groot 1 Bunder en 27 Roeden.

18°. Een stuk BOUW- en WEILAND, *de hooge Aalborg* genaamd, in het geheel groot 5 Bunders en 68 Roeden, mede gelegen aldaar.

19°. Een stuk WEIDELAND, *het Wellefeld* genaamd, groot 2 Bunders en 86 Roeden, insgelijks onder *Duiven* gelegen.

Alles breeder bij Biljetten omschreven en nadere informatien te bekomen ten Kantore van gezegden Notaris Mr. *VAN HUGENPOTH*.

---

§ § § De Notaris *VON ROSENTHAL*, residerende te *Velp*, als daartoe gecommitteerd door de Regtbank van Eersten Aanleg te *Arnhem*, zal op Donderdag den 15den Januarij 1829, op hoogen doen inzetten, en acht dagen daarna, op Donderdag den 22sten Januarij daaraanvolgende, beide des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Kastelein *ROELOF DE ROOS*, aan de *Steeg*, finaal verkoopen:

1°. Ongeveer 10 Bunders en 15 Roeden best WEILAND, gelegen in de *Havikkerwaard*, onder *Ellekom*, gemeente van *Rheden*, genaamd *de Ronde Weide*.

2°. Een perceel BOUWLAND, beplant met VRUCHTBOOMEN, gelegen aan de *Rhedersteeg*. En

3°. Ongeveer 6 Bunders en 51 Roeden best WEILAND, *de Ganzenwaard* genaamd, gelegen onder *Lathum*.

De Voorwaarden dezer Verkooping zullen, acht dagen voor de inzetting, ten Kantore van voornoemden Notaris ter lezing liggen.

---

† † † In het bijzijn van den Heer Vrederegter des Kantons *Doesborgh*, zal door het Ministerie van den Notaris Mr. *W. C. KETJEN*, daartoe door de Arrondissements Regtbank gecommitteerd, te *Doesborgh*, in het *Heeren Logement*; op Dingsdag den 20sten Januarij 1829, in het openbaar worden geveild, en veertien dagen daarna, zijnde Dingsdag den 3den Februarij 1829, beide op den voormiddag ten tien ure, finaal worden verkocht:

1°. Een hecht en wel doortimmerd HEERENHUIS, met eenen TUIN daarachter, hebbende hetzelve vier BENEDEN- en vier BOVENKAMERS, BINNENVERTREK, KEUKEN en REGENBAK, MEIDEN- en PROVISIEKAMER, voorts ruime DROOGZOLDER, benevens DROOGE en VERWULFDE KELDERS, staande in de Meipoortstraat, eene der levendigste straten der stad, en zijnde voor eenige jaren nieuw gebouwd.

2°. Twee groote SCHUREN, staande naast en aan elkander in de Oliemolensteeg, met eenen TUIN daarachter, in de nabijheid van en schuins tegen over het bovengemelde Huis, waarbij dezelve in gebruik zijn geweest, zeer geschikt voor het stallen van Vee en Paarden en het bergen van allerlei Voorraad, zijnde de eene voorzien met eene POMP en ruime KELDERS, en de andere ten deele ligtelijk weder tot een Woonhuis te herstellen.

3°. Een groote en welgelegen MOESTUIN, *de Halvemaan* genaamd, met een onlangs geheel nieuw gebouwd TUINHUISJE en beplant met een aantal beste VRUCHTBOOMEN en meerendeels omgeven door de Stads Gracht.

4°. Een stuk HOFLAND, in de nabijheid van voorschreven Tuin gelegen.

Een en ander kan dadelijk bij den Verkoop aanvaard worden.

---

§ § § Den 24sten Januarij 1829 zal men, ten huize van *A. TEN HAVE*, te *Deventer*, door den Notaris Mr. *D. J. R. JORDENS*, doen inzetten en veertien dagen daar na verkoopen. — Een hecht, sterk en ruim ERVE en HUIS, van ouds genaamd *het Honingsvat*, met daarachter gelegen KOETS- of WAGENHUIS en STALLING voor twee Paarden, waarnaast nog een WOONHUISJE; alles gelegen te *Deventer*, aan den Brink, bij de Zandpoort, N°. 445, zijnde dit Erve en Huis bijzonder geschikt tot het drijven van groote Koophandel.

---

VERKOOP

*Ter Rolle der Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te ARNHEM, bij Arrest op Vast Goed.* Van:

1°. Eene HOFSTEDE, bestaande uit HUIS en HOF, laatstgemelde met eenige VRUCHTBOOMEN beplant, groot ongeveer 54 Roeden en 6 Ellen, zijnde dit Huis Perceel bij na te melde Beslagenen in gebruik, en hebbende ten Noorden *den Bandijk*, ten Oosten de gemeene Straat, ten Zuiden de Erven van *TENDERING* en ten Westen van *JAN BROUWER*.

2°. Een stuk BOUW-, TABAKS- of MOESLAND, liggende in drie Akkers, groot ongeveer 1 Bunder, 18 Roeden en 63 Ellen, hebbende ter eenre het land van *PETER VAN WORCUM* en ter andere zijde dat van den Heer *COLENBRANDER*.

3°. Een stuk WEILAND, groot circa 85 Roeden en 15 Ellen, hebbende eener zijds de *Huissensche Armen* en anderzijds den Heer *COLENBRANDER*; zijnde de beide laatste perceelen in gebruik bij den na te noemen *DERCK VAN DYCK*.

Deze Goederen, bij elkander gelegen in de Buurtschap *Nieuw Graaff*, Gemeente *Duiven*, Kwartier *Arnhem*, zijn gearresteerd als Onroerend Goed, ten verzoeke van den Heer *LUDWICH REGENHERZ*, Overlands-Geregtsraad, wonende te *Ham*, Koningrijk *Pruissen*, welke domicilie gekozen heeft bij en tot zijnen Procureur gesteld Mr. *WILLEM HENDRIK TAAY*, wonende te *Arnhem* in de Ketelstraat, lett. E N°. 1, ten laste van 1°. *DERCK VAN DYCK*, zoo voor hem zelven en voor zoo veel noodig in zijne kwaliteit van Vader en Voogd over zijne minderjarige Kinderen, in zijn huwelijk met wijlen *HENDRINA RATERING* verwekt, met name *DERK, JAN* en *GRADUS*. — 2°. Zoo veel noodig *WILLEM VAN DYCK*, meerderjarige zoon uit dat zelfde Huwelijk, beide Landbouwers, wonende op het hierboven onder N°. 1 omschreven Perceel.

Bij Proces-Verbaal van den 27sten December 1828, van hetwelk afschriften zijn gegeven aan den heer *PETRUS STEPHANUS NASS*, Burgemeester van de Gemeente *Duiven*, en den Heer Mr. *JOHAN HENDRIK FREDERIK SPYKER*, Griffier bij het Vredegeregt van het Kanton *Zevenaar*, den 29sten te *Arnhem* geregistreerd en den 30sten December daaraanvolgende op het Kantoor van Hipotheken aldaar overgeschreven en ter Griffie van voormelde Regtbank den 3den Januarij 1829.

De eerste lezing der Memorie van Lasten zal plaats hebben op Woensdag den 18den Februarij 1829, ter gewoner civiele Rolle van voornoemde Regtbank.

Hetgeen Certificeert,
W. H. TAAY,
*Procureur.*

---

† † † Uit de HAND TE KOOP of TE HUUR om met primo Mei 1829 te aanvaarden, twee zeer neringrijke en bijzonder gelegene UITSPANNINGEN, met annexe TUINEN, KEGELBAAN, BOOMGAARD en WEIDELANDEN, gelegen bij *Arnhem* tegen over de Rijnbrug, thans te zamen gebruikt wordende bij *M. DEGEN* op de *Praast*; te bevragen bij den Notaris Mr. *VAN HUGENPOTH* te *Arnhem*, voor primo Februarij 1829.

---

BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPY.

Te *Deventer* is opgerigt en met den 1sten Januarij 1829 in werking gebragt, onder het bestuur der Heeren *G. MULDER* als Administrateur, *St. VAN DELDEN Pz.*, *C. A. VAN MUNSTER JORDERS*, Officier bij de Regtbank en *G. BUSSEMAKER*, Wijnkooper, allen wonende te *Deventer*, als Commissarissen, eene ONDERLINGE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPY voor GEBOUWEN en MEUBELEN, staande binnen de steden van de Noordelijke Provincien onzes Koningrijks, met uitzondering van WINDMOLENS, van MAGAZYNEN die ligt Brandbare Stoffen bevatten, en van GEBOUWEN tot publiek vermaak ingerigt. Dagelijks kan in deze Maatschappij deel genomen worden, en hiertoe vervoegt men zich bij den administeur of deszelfs correspondent.

---

† † § De ELUCIDATIE wordt verlangt over den BRIEF van 14 December 1828.

*Arnhem*, den 9den Januarij 1829.

*VAN RANZOW.*

---

§ † † Op den eersten Januarij 1829 is door *C. A. THIEME* aan den heer Burgemeester der Stad *Arnhem* vertoond, om in het Nederduitsch te doen vertalen: *Geschichte der Europäischen Staaten, herausgegeben von A. H. L. HEEREN und F. A. UKERT. Hamburg 1829.*

---

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.